

Голові Разової спеціалізованої
вченої ради ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» доктору
педагогічних наук, професору
Кравченко Г.Ю.

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційне дослідження *Короїд Тетяни Вікторівни*

«Управління розвитком творчого потенціалу вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дисертаційного дослідження Т. В. Короїд є безперечною та зумовлена зростаючою роллю неформальної освіти у сучасному освітньому просторі. Значні зміни в освітній парадигмі, акцент на розвиток творчих здібностей і потенціалу вчителів, а також інтеграція інноваційних технологій вимагають нових підходів до управління розвитком творчого потенціалу вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти. Дослідження відповідає сучасним тенденціям і потребам освіти, що робить його значущим та своєчасним.

Дисертантка виявила і детально проаналізувала низку суперечностей між потребами сучасного освітнього процесу та існуючими методами управління розвитком творчого потенціалу вчителів, що забезпечує наукову новизну роботи. Дослідження базується на комплексному підході до аналізу проблеми, включаючи теоретичний аналіз, розробку та апробацію моделі управління розвитком творчого потенціалу вчителів.

Наукові результати роботи Т. В. Короїд включають розробку інноваційної моделі управління, яка є експериментально підтвердженою. Ця модель може

бути рекомендованою для впровадження у практику українських навчальних закладів, сприяючи підвищенню ефективності педагогічної діяльності та розвитку професійних компетентностей вчителів.

Основні теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертації відображено у публікаціях та конференціях, що засвідчує їх актуальність та практичну значимість. Окремого зазначення заслуговує глибокий аналіз наукової літератури та нормативних вимог, що доповнює теоретичну базу дослідження і сприяє подальшому розвитку вітчизняної педагогічної науки.

Дисертаційне дослідження має зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах наукової теми «Управління розвитком творчого потенціалу вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти», що розроблялося у 2019–2021 роках у рамках наукової теми кафедри педагогіки, адміністрування і соціальної роботи ННІМП ДЗВО «УМО» (РК № 0170002378 (2017–2021рр.) та у 2022–2024 роках у рамках наукової теми «Професійна мобільність учасників освітнього процесу в умовах реформування вищої освіти» кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти ННІМП ДЗВО «УМО» (державний реєстраційний номер 0122U200923 (2022–2024 рр.). Тему дисертаційного дослідження затверджено на Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології НАПН України (протокол № 2 від 20. 04. 2021 року).

Таким чином, актуальність дослідження не викликає сумнівів, тема дисертаційного дослідження Т.Короїд є актуальною і своєчасною.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

У дисертаційному дослідженні Короїд Т. В. чітко визначено науковий апарат: сформульовано мету, яка розкривається у чотирьох завданнях, визначено об'єкт та предмет дослідження. Авторка обрала відповідні загальнонаукові та емпіричні методи дослідження, які допомогли досягти поставлених цілей та вирішити наукові завдання. Важливо, що дисертанткою розроблено кваліметричний інструмент вимірювання стану управління розвитком творчого потенціалу вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти.

Аналізуючи зміст дисертації, можна зазначити, що результати та висновки, які сформульовані у роботі, є добре обґрунтованими та логічно викладеними. Достовірність результатів підтверджена результатами експериментальної перевірки та достатньою апробацією моделі у практиці.

Результати дослідження опубліковано у 16 друкованих працях, із них – 14 одноосібні, 9 статей із яких 9 – у провідних наукових фахових виданнях України, що входять до категорії «Б»), 5 – матеріали конференцій, 2 – навчально-методичні видання.

Робота складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел із 357 найменувань (із них 30 – іноземною мовою) і 11 додатків. Загальний обсяг дисертації – 319 сторінок, з них 13 сторінок – анотації, 237 – основного тексту. Робота містить 44 таблиці і 25 рисунків.

Загальний обсяг дисертації та її структурна організація відповідають вимогам до наукових досліджень та забезпечують повноту викладення матеріалу, що в свою чергу підкріплює наукову та методологічну обґрунтованість дисертаційного дослідження Короїд Т. В.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності.

Дисертаційна робота Короїд Т. В. перевірена на унікальність тексту за допомогою автоматизованої системи «Unichesk», що не виявило порушень академічної доброчесності (ID перевірки 1016236896).

Наукова новизна та достовірність одержаних результатів дисертаційного дослідження.

Наукова новизна дисертаційного дослідження Т. В. Короїд полягає у розробці та експериментальній перевірці інноваційної моделі управління розвитком творчого потенціалу вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти. Ця модель інтегрує новітні підходи та методики, що враховують специфіку неформального освітнього середовища та сучасні вимоги до педагогічної діяльності.

Розроблена комплексна модель управління розвитком: творчого потенціалу вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти включає системний підхід до стимулювання та підтримки творчих здібностей вчителів, враховуючи їхні індивідуальні потреби та професійний контекст.

Впровадження нових методів оцінки та самооцінки для оцінювання творчого потенціалу, які можуть бути застосовані в умовах неформальної освіти для моніторингу та коригування процесу навчання та розвитку вчителів.

Достовірність одержаних результатів забезпечується експериментальною перевіркою, результати дослідження були піддані ретельній перевірці через серію педагогічних експериментів, які підтвердили ефективність моделі та широкою апробацією моделі. Модель була апробована в різних освітніх установах, що забезпечило перевірку її універсальності та адаптивності до різних умов та потреб. Результати дослідження були представлені у вигляді статей у фахових наукових виданнях і матеріалах конференцій, що сприяло їх незалежній оцінці та обговоренню у науковій спільноті.

Значення отриманих результатів для науки і практичного їх використання.

Значення отриманих результатів дисертаційного дослідження Т. В. Короїд є значним як для наукової сфери, так і для практичного застосування в освіті. Ці результати сприяють подальшому розвитку педагогічних наук та освіти дорослих і вносять значний вклад у методики управління освітніми процесами, особливо в контексті розвитку творчих здібностей вчителів у неформальній освіті.

Дослідження розширює теоретичні рамки управління освітніми процесами, зокрема у сегменті розвитку творчих здібностей. Воно вносить кліринг в розуміння того, як неформальна освіта може бути інтегрована в професійний розвиток вчителів.

Розроблена комплексна модель управління розвитком творчого потенціалу вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти включає системний підхід до стимулювання та підтримки творчих здібностей вчителів, враховуючи їхні індивідуальні потреби та професійний контекст. Застосування

розробленої моделі у практичній діяльності навчальних закладів дозволяє оптимізувати процеси управління та розвитку персоналу, сприяє підвищенню якості освітніх послуг та зміцненню творчих здібностей вчителів.

Модель надає конкретні інструменти та техніки для ефективного управління розвитком творчого потенціалу, що може бути застосовано в різних типах освітніх установ. Це зокрема корисно для адаптації освітніх програм до змінних вимог ринку праці та суспільних очікувань.

Дослідження сприяє розширенню можливостей для професійного розвитку вчителів, надаючи їм інструменти для самовдосконалення та активної участі в інноваційних освітніх проектах.

В цілому, результати дослідження Короїд Т. В. мають велике значення для розвитку ефективних стратегій управління в освіті, забезпечення адаптивності та інноваційності навчальних процесів, а також підвищення якості підготовки вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти.

Дискусійні положення та певні зауваження щодо дисертаційної роботи.

Разом із тим, позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Короїд Т.В., звертаємо увагу на деякі дискусійні питання.

1. В роботі було використано ряд методологічних підходів, але бракує їх критичного аналізу з точки зору їх придатності та обмежень для даного дослідження. Було б корисно додати порівняльний аналіз з іншими підходами та обґрунтування вибору саме цих методів.
2. У роботі згадується важливість емоційного інтелекту для керівників та педагогів, але цей аспект потребує більш глибокого аналізу та конкретних прикладів впровадження у практичну діяльність. Важливо було б показати, яким чином розвиток емоційного інтелекту впливає на управління творчим потенціалом і професійний розвиток вчителів.
3. Робота містить аналіз сучасного стану управління розвитком творчого потенціалу вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти у світовій та вітчизняній практиці. Однак, варто було б розширити цей аналіз, включивши більше порівняльних даних з

різних країн, щоб краще зрозуміти, які практики є найбільш ефективними і чому.

4. У роботі зазначено важливість використання інноваційних освітніх технологій, однак конкретні приклади інтеграції цифрових технологій у процес управління розвитком творчого потенціалу вчителів не представлені достатньо детально. Важливо було б розглянути роль цифрової дидактики в управлінні розвитком творчого потенціалу вчителів. Було б доцільно додати більше інформації про конкретні цифрові інструменти та платформи, які можуть бути використані для розвитку творчого потенціалу педагогів.
5. Нами виявлені твердження, що потребують більш детального обґрунтування. Наприклад, «без особистого розвитку життя втрачає професійну повноцінність, губиться справжність, сенс себе у професії, відбувається втрата свого «я» як новатора, агента змін в освіті – все перекреслюється й стає неможливим за відсутністю ступеня мотивації щодо самореалізації особистості (с.102). Або такі загальні висловлювання «покращенню реалізації» (с.100-102, 157); «...знаємо, що цінності забезпечують людину життєвими орієнтирами, визначають життєво важливі цілі діяльності і, зрештою, надають людському життю повний сенс» (с.102). Ми вбачаємо необхідність більш детального обґрунтування таких висловлювань, їх конкретизації. Було б доцільно додати посилання на наукові дослідження або конкретні приклади, які підтверджують цю думку. Наприклад, можна навести результати досліджень про вплив особистого розвитку на професійну діяльність, підкріплені статистичними даними або кейсами з практики.

Висловлені зауваження носять дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного Короїд Т.В. дисертаційного дослідження.

Загальна оцінка дисертації, висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам та можливість присудження наукового ступеня.

Загальна оцінка дисертації Короїд Тетяни Вікторівни на тему «Управління розвитком творчого потенціалу вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 011 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», є високою. Дисертаційне дослідження є цілісним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що має значну наукову і практичну цінність та актуальність.

Дисертація відповідає чинним вимогам до наукових досліджень у галузі педагогічних наук, включаючи структуру, методологію, обсяг та якість викладення основних результатів. Результати дослідження є достовірними та обґрунтованими, підкріплені належними емпіричними даними та експериментальними перевітками. Вони відображають впровадження інноваційної моделі управління, яка може внести значний вклад у покращення освітньої практики і теорії управління в освіті.

Робота відповідає вимогам наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), а також «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами та доповненнями № 34 від 21 березня 2022 року).

На підставі викладеного вище, авторка дисертації Короїд Тетяна Вікторівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії (Ph.D.) у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

Кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри філософії і освіти
дорослих ЦПО ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України

Підпис: О.В. Просіна
ЗАСВІДЧУЮ:

О.В. Просіна